

MÅSELV KOMMUNE

UTVIKLINGPLAN NÆRING

2016-2019

Forord

Utviklingsplan Næring skal gi føringer for hvordan kommune og næringsliv skal samhandle for å utvikle et levedyktig og sterkt næringsliv i Målselv. Utviklingsplan næring har langsiktige mål og strategier for det næringspolitiske arbeidet i kommunen og består av en strategisk del og en handlingsplan.

Planen er gjeldende innen ramma for den til enhver tid gjeldende kommuneplan, økonomiplan og årsbudsjett. Utviklingsplan næring er utarbeidet som og har status som temaplan, underordnet kommuneplanens samfunnsdel

Gjeldende Strategisk Næringsplan ble vedtatt i 2005 og rullert i 2011. Handlingsprogrammet for strategisk næringsplan ble rullert i 2015. Både næringsliv og kommunen ser at det er behov for ny rullering for å imøtekomme viktige samfunnsmessige endringer i kommunen vår. Rullering av Utviklingsplan næring ble vedtatt oppstartet av plan og næringsutvalget i januar 2016. For å organisere arbeidet har det vært nedsatt ei administrativ prosjektgruppe med planfaglig rådgiver, landbruksleder, skogbruksleder og næringssjef som har hatt det utførende arbeidet, samt en arbeidsgruppe sammensatt av aktører fra næringslivet som har kommet med innspill til planen. Det har også vært gjennomført åpne møter for innspill til næringsplanen og egne møter med Målselv Landbruksforum, Næringshage Nord og næringsforeningen Mulighet i Målselv. Plan og næringsutvalget har vært styringsgruppe.

En viktig faktor som i stor grad påvirker om man lykkes eller ei med næringsarbeidet, og om det blir videreutvikling og økt bosetting, er våre holdninger. Det er viktig å skape positivitet og godt omdømme, rundt et sted og i forbindelse med lokalt næringsliv for at det skal utvikle seg ytterligere. Om vi klarer å framsnakke vår kommune og vår region med raushet og entusiasme, og peke på våre unike muligheter og fortrinn, vil vi komme i posisjon på en enda bedre måte enn i dag. Et viktig stikkord er da positiv samhandling mellom kommunen, næringslivet og andre offentlige virksomheter og virkemiddelapparat.

Takk til alle som har deltatt i prosessen og kommet med innspill og gode råd!

Moen 21.06.2016

Nils Foshaug

Ordfører

Innhold

1	Innledning	3
1.1	Fokusområder	3
1.2	Byregionprogrammet	4
1.3	Regionale Næringsfyrtårn	5
1.4	Forhold til statlige/regionale planer/føringer	5
2	Næringsstatus og struktur	6
2.1	Bardufoss som Regionsenter	8
2.2	Bo- og arbeidsmarked	8
2.3	Kompetansemiljøer	9
3	Prioriterte næringer og strategier for disse	10
3.1	Reiseliv	10
3.2	Om reiselivet i Målselv	11
3.3	Overnatting og kapasitet	12
3.4	Bardufoss Lufthavn	12
3.5	Vekstmuligheter	13
4	Kulturnæringer	14
5	Landbruk	15
5.1	Om landbruket i Målselv	16
5.2	Jordbruk	16
5.3	Skogbruk	18
5.4	Nortura SA	18
6	Forsvaret	18
7	Tilrettelegging for utvikling av næringslivet i Målselv	20
7.1	Kompetanse, gründervirksomhet og samhandling	21
8	SWOT analyse	22
9	Kilder	24

1 Innledning

Kommuneplanens samfunnsdel ble vedtatt i kommunestyret i 2014, og dette er kommunens overordnede styringsdokument. Her er de viktigste mål og strategier for samfunnsutviklingen fastsatt.

Målselv kommune sin visjon er ”Målselv – mulighetslandet” Visjonen skal være retningsgivende for det videre arbeidet med utvikling av Målselv. Den ivaretar og peker på prinsipper og utfordringer om en ønsket fremtid for kommunen vår. Viktige prinsipper som er lagt til grunn i visjonens innhold er ønsket om samarbeid, utvikling, fellesskap, involvering, vekst, godt omdømme, stor aktivitet og et livskraftig samfunn.

I kommuneplanen er samfunnsdel det satt fokus på tre satsingsområder:

- ✓ Oppvekst
- ✓ Infrastruktur
- ✓ Folkehelse

Alle hovedtemaer for kommunen som forvalter, tjenesteyter og aktør skal sees i lys av satsingsområdene. Det innebærer at alle planlagte tiltak skal styre mot de målene som er satt i samfunnsdelen. Utviklingsplan Næring skal gi føringer for hvordan kommune og næringsliv skal samhandle for å utvikle et levedyktig og sterkt næringsliv i Målselv.

Utviklingsplan Næring for Målselv kommune har følgende overordnet målsetting:

- **Målselv skal nasjonalt være en attraktiv kommune for etablerte og nye virksomheter.**
- **Tilrettelegge for arenaer for samhandling og kompetanseutvikling; nærhet mellom kommune og næringsliv.**

Målselv kommune skal ha kompetanse og mulighet til å delta i utviklingen av prosjekter sammen med næringslivet i kommunen og være døråpner mot regionale, nasjonale, offentlige og private aktører, som kan bidra til gode næringsrettede prosjekter til nytte for Målselv og etablerte og nye næringsaktører.

Kommuneplanens arealdel har som ett overordnet mål at det til enhver tid skal være tilstrekkelig med næringsareal i områder med utbygd infrastruktur til å dekke etterspørselen. Videre legges det til rette for et landbruk med sikte på matproduksjon, verdiskaping, bosetting, sysselsetting og ivaretagelse av kulturlandskapet.

1.1 Fokusområder

I kommuneplanen er samfunnsdel det pekt på følgende overordnede målsettinger for næringsutvikling.

Legge til rette for bosetning og næringsutvikling gjennom god infrastruktur

<p>Vi vil:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Skape et levedyktig landbruk ✓ Skape næringsutvikling og etablering ✓ Ta vare på kommunal eiendom 	<p>Sånn vil vi gjøre det:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Målselv skal legge til rette for god infrastruktur i form av veg, vann, avløp, elektronisk kommunikasjon, bygninger og areal ✓ Målselv skal sikre trygge skoleveier ✓ Målselv skal ha en aktiv rolle i arbeidet med å utvikle Bardufoss lufthavn ✓ Målselv skal styrke vilkårene for lokalt næringsliv og primærnæringene ✓ Målselv skal ha en aktiv rolle ifm muligheten for realisering av bruforbindelsen Karlstad-Gullhav
--	---

I kommuneplanen står samfunnsdel det videre: *Etter noen tiår med sterk utbygging og teknologiske fremskritt er det nødvendig å bruke ressurser på vedlikehold. Kommunen må prioritere innsatsen, styrke det som må videreføres og bygge opp det som må til for å møte fremtida. En god infrastruktur er en viktig forutsetning for næringsliv, bosetting og friluftsliv.*

I arbeidet med næringsplanen er det lagt opp til at områdene **reiseliv**, herunder også kulturnæring, **landbruk og forsvaret** er hovednæringene som er gitt prioritet i arbeidet. Her har kommunen og øvrige offentlige instanser en viktig rolle for å bidra til økt vekstkraft, gjennom sentrale områder som planlegging, utbygging av infrastruktur og tilrettelegging av næringsarealer. I tillegg er forhold knyttet til **tilrettelegging, kompetanse, gründervirksomhet** og **samhandling** omtalt som viktige faktorer for næringsutvikling.

1.2 Byregionprogrammet

I Byregionprogrammet som Målselv kommune, sammen med de øvrige Midt-Troms kommunene, deltar i er følgende prioritert i fase 2:

Tydlig næringsfokus: Det er et stort potensiale for fremtidig økonomisk vekst i flere næringer i Midt-Troms. Sjømat, forsvar og reiseliv får særskilt fokus i fase 2. I dette ligger også kommunal tilrettelegging for utvikling.

Utdanning/kompetanse: Hvordan parre næringslivets behov for arbeidskraft med riktig kompetanse? Hvordan kan Midt-Troms stå sammen om å tilpasse utdanningstilbud til de behovene de regionale vekstnæringene har?

Rekrutterings/integreringsstrategier: Hvordan kan Midt-Troms samlet forbedre sitt rekrutterings- og integreringsarbeid. Hvordan kan Midt-Troms jobbe bedre sammen med informasjon og omdømmearbeid.

Målselv kommune er representert og følger prosessene i Byregionprogrammet tett, ordfører sitter i styringsgruppen til Byregionprogrammet og i arbeidsgruppen er kommunen representert ved næringssjef.

1.3 Regionale Næringsfyrtårn

Midt-Troms Regionråd har foreslått å samle regionen om næringsmessige fyrtårn. Ei felles regional satsing på næringsfyrtårn i Midt-Troms innebærer at hver kommune gjennom regionen skal løfte opp tre prosjekt av næringsmessig betydning for kommunen og regionen. Prosjektene skal være konkrete og tydelige i sine mål, enten ved at de innebærer spesielle fysiske anlegg/etableringer, eller ved at de er målbare, gir opplevde resultat.

De regionale næringsfyrtårnene er rullert i 2016, ks sak 25/2016 hvor Målselv kommunestyre vedtok følgende næringsfyrtårn:

1. Styrke Bardufoss Lufthavn/Snowman International airport med økt rutetraffic og charter, samt utvikling av kompetansesarbeidsplasser knyttet til de etablerte miljøene rundt flyplassen.
2. Videreutvikle FilmCamp for filmindustri, næringsutvikling og filmutdanning
3. Videreutvikle Målselv for store idrettsarrangement og idrettsutdanning

Målselv kommune oppfordrer Midt-Troms regionråd til å bli enige om noen felles overordnede regionale fyrtårn. De over ordnede regionale næringsfyrtårn bør speile og ta utgangspunkt i samferdsel, turisme og høyere utdanning. En videre utvikling av rute- og chartertilbudene ved Bardufoss Lufthavn er et eksempel på et næringsfyrtårn som vil bidra til utvikling i alle Midt-Troms kommunene.

1.4 Forhold til statlige/regionale planer/føringer

Det finnes ikke statlige føringer for hvordan kommuner skal utøve næringsutviklingsarbeidet i kommunene, i og med at dette ikke er lovpålagte tjenester. Det finnes imidlertid nasjonale og fylkeskommunale planer som er retningsgivende for hva og hvordan fylket ønsker at kommunene skal jobbe med næring og nyskaping. For Målselv kommune er følgende planer viktige å holde seg orientert om:

- Regional planstrategi for Troms (påbegynt)
- Fylkesplan for Troms (2014-2025)
- Regional plan for handel og service i Troms (2015-2024)
- Strategi for reiselivet i Troms (2013-2017)
- Havbruksstrategi for Troms (2013)
- Kystplan Tromsøregionen
- Regional plan for landbruk i Troms (2014-2025)
- Regional plan for reindrift (påbegynt)
- Regional plan for klima- og energistrategi (påbegynt)
- Regional plan for friluftsliv, vilt og innlandsfisk 2016-2027

Nasjonale forventninger og statlige dokumenter

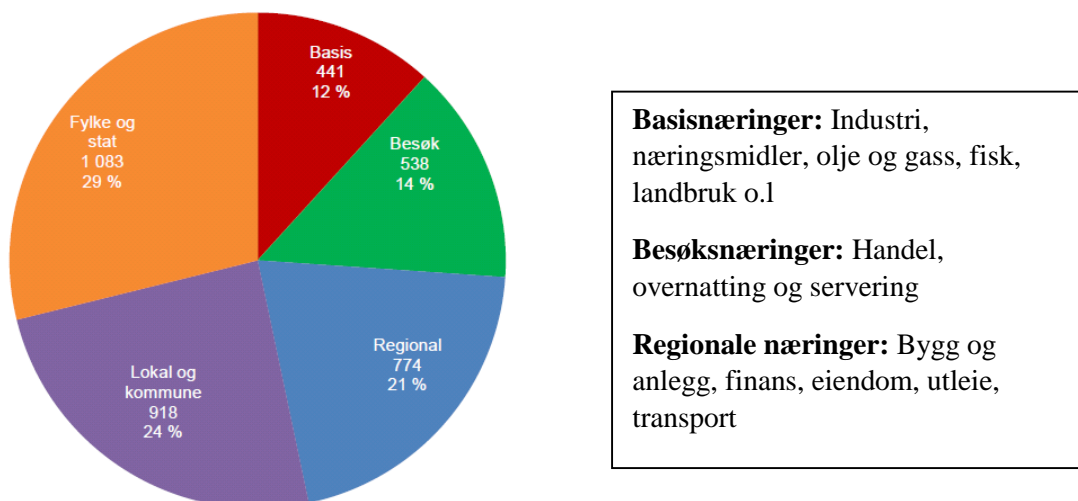
Hvert fjerde år sender staten sine nasjonale forventninger til kommunal og regional planlegging, sist vedtatt ved kongelig resolusjon 12.6.2015. Forventningene er knyttet til tre hovedtema:

1. Gode og effektive planprosesser
2. Bærekraftig areal- og samfunnsutvikling
3. Attraktive og klimavennlige by- og tettstedsområder

2 Næringsstatus og struktur

Målselv har et godt arbeidsmarked med lav arbeidsledighet og høy kompetanse. Skal vi bli en attraktiv bokommune er det viktig med en nærings- og sysselsettingsstruktur som kan tilby attraktive jobber innen et bredt spekter av fagfelt. Målselv har et relativt variert næringsliv. De viktigste næringsveiene er offentlig og privat tjenesteyting, varehandel, reiseliv, landbruk, bygg og anlegg og industri.

Fylkeskommunal og statlig sektor i Målselv er stor. Andelen arbeidsplasser i disse sektorene er mer enn dobbelt så høy som i landet som helhet. Forsvaret og Nortura er to store motorer i arbeidslivet. Av kommunens arbeidstakere er 991 registrert som ansatt i statlig forvaltning. Majoriteten er tilsatt i forsvaret. I tillegg er helse- og sosialtjenester og varehandel store grupper. Kommunal sektor og lokale næringer er også store. I Målselv utgjør offentlig sektor mer enn halvparten av arbeidsplassene. I landet som helhet utgjør offentlig sektor 30 prosent av arbeidsplassene. **Basisnæringene** er forholdsvis små i Målselv, mens **besøksnæringene** er like store som i landet som helhet. De **regionale næringene** er små. ¹

Arbeidsplassenes fordeling på sektorer og næringstyper i Målselv, 2013. Tallene viser både absolutte tall for antall sysselsatte og prosentvis andel av sysselsettingen. ²

¹Telemarksforskning omstillingsbehov i kommunene i Troms 2015

²Telemarksforskning omstillingsbehov i kommunene i Troms 2015

Sysseisseting pr 4.kvartal 2013³

Jordbruk, skogbruk og fiske	109
Sekundærnæringer	553
Varehandel, hotell og restaurant, samferdsel, finanstjenester, forretningsmessige tjenester, eiendom	862
Offentlig administrasjon, forsvar, sosialforsikring	993
Undervisning	300
Helse- og sosialtjenester	617
Personlig tjenesteyting	71
Uoppgitt	7

Av alle bedrifter i Målselv har de fleste fire eller færre ansatte. ⁴

Størrelsesgruppe	Antall bedrifter	Andel
Enkeltpersonforetak	404	59,6
1-4 ansatte	114	16,8
5-9 ansatte	56	8,3
10-19 ansatte	57	8,4
20-49 ansatte	37	5,5
50-99 ansatte	6	0,9
100-249 ansatte	3	0,4
250 ansatte og over	1	0,1
Alle	678	100

De største bedriftene med mer enn 50 ansatte er: Andslimoen Miljøarbeidertjeneste, Bardufoss Høgtun Videregående skole, Fagerlidal skole, Lians Caravan & Fritid, Målselv Fjellandsby, Målselv kommune Pro Åpen Omsorg, Målselv Syke- og aldershjem, Øverbygd Eldresenter og Sykehjem, Nortura SA, og Posten Norge

De siste årene har det vært svakere vekst i næringslivet enn forutsetningen skulle tilsi. Det er spesielt i de regionale næringene at utviklingen har vært dårlig. Også besøksnæringene har hatt dårligere utvikling enn forventet. Basisnæringene har imidlertid gjort det bedre enn forventet etter finanskrisen. De strukturelle forholdene for vekst var dårlig på midten av 2000 – tallet, men har bedret seg siden da. De er fortsatt ugunstige, men mindre ugunstige nå enn for eksempel i 2006. ⁵

Det er flere entreprenører innen bygg og anlegg rundt om i kommunen, fra enkeltmannsforetak til bedrifter med flere titalls ansatte. De største entreprenørene holder til i Andslimoen Industriområde og på Rossvoll. Disse er sentrale og viktige for vekst og utvikling, og er store arbeidsgivere i kommunen. Den årlige sysselsettingen innen denne bransjen varierer noe med tilgangen på oppdrag, og særlig i forbindelse med veiarbeid og utbyggingsprosjekter. For en del av entreprenørene er forsvaret blant de viktigste

³ Kilde SSB

⁴ Kilde SSB per 1. januar 2016

⁵ Telemarksforskning - Omstillingsbehov i kommunene i Troms 2015

oppdragsgiverne, og en reduksjon i forsvarets aktivitet vil nødvendigvis få betydning for mange av disse.

De største bedriftene i Målselv i bygg og anleggsbransjen med 20 eller flere ansatte er: Bjørn Bygg as, Kolbjørn Olsen as, Målselv maskin og transport as, Storegga entreprenør as og Trulssen maskin as.

Antall bedrifter etablert i Målselv de siste årene ⁶

Årstall	Antall registrerte etableringer
2011	11
2012	19
2013	33
2014	42
2015	34

Antallet nyetablerte foretak har økt betydelig de siste 5 årene med en liten nedgang fra 2014 til 2015. Dette er et tegn på stor nyskapingsevne i næringslivet. Samtidig vet vi at ca 30 % av nyetablerte bedrifter fortsatt er aktive etter fem år. ⁷

2.1 Bardufoss som Regionsenter

Fylkesplanen for Troms (2014-2025) definerer senternivåinndelingen, her er Bardufoss definert som regionsenter på nivå 3 sammen med Storslett og Sjøvegan.

I perioden 2004-2012 har det vært en samlet omsetningsøkning av detaljvarer på 26 % i regionen, dette er lavest i fylket. Når det gjelder dagligvarer har omsetningen økt med kun 10 % men for utvalgsvarer har økningen vært på 31 %. Plasskrevende varer (her møbler, hvitevarer, fargevarer og motorutstyr) hadde en økning på hele 57 % i perioden 2004-2012, klart høyest i fylket. For hagesenter og byggevarer har økningen vært på 30 %.

Bardufoss-regionen har en dekningsgrad på 51 % samlet for all detaljhandel. Dekningsgraden varierer mye etter varetype og er kun på 51 % for møbler/hvitevarer, mens den for dagligvarer er 101 %. Befolkningsvekst og økt kjøpekraft tilsier at det vil være potensial for utvidelse av dagens handelsareal i Målselv/Bardufoss med ca.30 %.

I følge Fylkesplanen for Troms (2014-2025) fremheves viktigheten av å legge til rette for senterutvikling, økt vekstkraft og bostadsattraktivitet i by- og regionsentrene. Videre er det viktig å styrke samarbeid innen næringsliv og tjenesteyting mellom regionsenter og omlandskommunene.

Målselv kommune har tidligere gitt innspill i forbindelse med fylkesplanen om at man ikke skal definere faste regionsenter, men la utvikling skje der aktørene ønsker å etablere seg.

2.2 Bo- og arbeidsmarked

Målselv er en stor innpendlingskommune, med innpendling på nærmere 842 arbeidstakere. Rundt 600 personer pendler ut fra Målselv til andre kommuner. Mange arbeidstakere ser på

⁶ Proff.no

⁷ SSB-Nyetablerte foretaks overlevelse og vekst 2014

regionen som et felles arbeidsmarked. Svært mange bor i Målselv og jobber i en annen kommune. Det samme gjelder nabokommunene, mange pendler inn til Målselv på jobb. Målselv, sammen med Lenvik er de to kommunene som i vår region har større innpendling enn utpendling. Det betyr at det er mange arbeidsplasser i disse kommunene.⁸

Innpending	2912 pendler ikke	190 Bardu	170 Lenvik	135 Sørr eisa	117 Balsfjord	51 Tromsø	179 Andre kommuner	
Utpending	3512 Arbeidstak ere	2912 Pendler ikke	141 Lenvik	115 Tro msø	97 Bardu	43 Balsfjord	35 Oslo	169 Andre kommun er

2.3 Kompetansemiljøer

I Målselv er det over tid utviklet en rekke miljøer basert blant annet på kompetanse- og kunnskapsformidling.

- Det er et variert tilbud innen videregående opplæring gjennom Bardufoss Høgtun Videregående skole som nå samles i nytt bygg på Rustahøgda fra og med skoleåret 2017.
- Bardufoss har et luftfartsmiljø med 2 flyskoler hhv drevet av Universitetet i Tromsø og Forsvaret, i tillegg til verkstedkapasiteter innen samme område.
- I Målselv er det samlet flere virksomheter innen skog- og utmarksforvaltning. Skogbruketshus ligger på Bardufoss og Statsskog har sitt kontor på Moen.
- På Olsborg ligger nordnorsk Hestesenter med faglig ansvar for ivaretagelse av rasen Nordlands-/Lyngshest, et Nordnorsk kompetansesenter for hestefag med kurs og opplæring innen hestehold og hestesport.
- Administrasjonen til Midt-Troms Museum ligger i kommunen med ansvar som kulturforvalter og -formidler av kunnskap om handverk, tradisjoner og for å overføre den genuine erfaringen som mange har fått gjennom arbeid og et langt liv.
- På Rustahøgda ligger et næringshagebygg eid av SIVA SF som inneholder Næringshage Nord med variert kompetanse innen konsulenttjenester, flere forskjellige kompetansebedrifter samt forskning og utdanning på universitetsnivå gjennom blant annet Forsvarets Studiesenter og distribuert sykepleier utdanning.
- Ulike næringsaktører har utviklet i betydelig grad viktig og høy kompetanse innen:
 - Bygg og anlegg
 - Bil og transport
 - Caravan og fritid
 - Kjøttproduksjon
 - Reiseliv
 - Landbruk
 - Kultur, idrett og opplevelser.

⁸ SSBs pendlingstall for 2013

3 Prioriterte næringer og strategier for disse

I de innspillene som er gitt og møtene vi har hatt med næringsaktørene og administrativt med prosjektgruppen og arbeidsgruppen, har noen områder pekt seg ut, og arbeidet med næringsplanen er det lagt opp til at områdene **reiseliv, kulturnæringer, landbruk og forsvaret** er de næringene som gis ekstra oppmerksomhet. Vekst i de prioriterte næringene vil dessuten kunne gi vesentlige ringvirkninger til andre næringer som for eksempel opplevelse - reise og kulturliv, handel, bygg og anlegg med flere. I tillegg er forhold knyttet til **tilrettelegging, kompetanse, gründervirksomhet** og **samhandling** omtalt som viktige faktorer for næringsutvikling. Tiltak beskrives og prioriteres i en egen handlingsplan. De prioriterte næringene og fokusområdene er i samsvar med kommuneplanen samfunnsdel, regionale næringsfyrtårn og satsingsområder innenfor Byregionprogrammet, fylkeskommunale og nasjonale føringer.

3.1 Reiseliv

Målsetting reiseliv:

Målselv skal legge til rette for opplevelsesbasert turisme spesielt innenfor kultur- og naturopplevelser.

Målselv kommune skal være pådriver og tilrettelegger for utvikling av og samarbeid innen reiselivet i Midt-Troms.

Delmål:

- Målselv Fjellandsby skal videreutvikles som destinasjon.
- Bygge opp under og styrke Dividalen nasjonalpark som reisemål
- Måselva, fra fjord til fjell, synliggjøres og gjøres mer tilgjengelig for næring og aktivitet, herunder videre utvikling av laksesjøet.
- Utrede mulighetene for etterbruk av byggningsmassene ved Høgtun vgs – muligheter for en kulturnæringshage
- Målselv kommune skal samarbeide med Midt-Troms museum gjennom prosjektet ”TRAD Opplevelser i Midt-Troms”, utvikling av kulturbaserte opplevelsestilbud i Midt-Troms med utgangspunkt i lokale tradisjoner og fortrinn slik at man får løftet frem og koordinere de små aktørene innen reiselivet.

For å nå målene skal kommunen:

- Delta i regional utvikling av reiselivet i kommunen.
- Det skal arbeides for å øke forståelsen for reiselivets verdi som arbeidsplass samt de ringvirkningene som reiselivet kan skape i kommunen.
- Kommunen spiller en svært viktig rolle i tilrettelegging av reiselivsproduksjon i Målselv. Til kommunenes rolle ligger særlig:
 - ✓ Infrastruktur som veier, vann og avløp, avfallshåndtering, stier og løyper, offentlige toaletter, parkering og lokale attraksjoner

- ✓ Turistinformasjon, vertskapsfunksjon, og noe markedsføring
- ✓ Planlegging og rammebetingelser
- ✓ Kontakt med lokale etablerere/nye tilbydere

Som et av tre regionale næringsfyrtårn skal det i perioden jobbes med å styrke Bardufoss Lufthavn/Snowman International airport med økt rutetrafikk og charter, samt utvikling av kompetansesarbeidsplasser knyttet til de etablerte miljøene rundt flyplassen. I Byregionprogrammet skal det også fokuseres på reiseliv og strategier for utvikling og potensiale for økt vekstkraft. Disse må kobles opp mot Målselv kommune og de naturgitte mulighetene vi har, Målselv skal være et selvfølgelig valg for opplevelsesbasert turisme, spesielt innenfor kultur- og naturopplevelser.

3.2 Om reiselivet i Målselv

Målselv er en kommune med mangfold og stedet for naturopplevelser, sommer som vinter. I Målselvvassdraget er det svært godt laksefiske, og det finnes mange vann hvor ørreten og Røya biter villig. Målsnes ved Målselvfjorden er en perle som byr på muligheter for båtliv og sjøfiske. I kommunen finnes mange aktører som bidrar til aktivitet og gode reiselivsprodukter.

Målselv Fjellandsby er et vintereldorado for hele familien med alpinanlegg, flotte skiløyper og en rekke andre tilbud. Destination Snowman tilbyr aktiviteter, overnatting og mat i fantastiske omgivelser. Herunder finner man Rundhaug Gjestegård som er blant Norges siste trehoteller, i drift gjennom 110 år. Bardufoss Hotell ligger meget sentralt plassert kun 1,5 km fra flyplassen og midt i Bardufoss Sentrum. Polarbadet er et innendørs badeland for hele familien. Her er det muligheter for lek, trim og velvære for alle på samme tid. Ute finner du store uteområder med plener, idrettsanlegg og trimløyper. Anlegget er åpent hele året. Bardufosstun er Norges idrettsforbund sitt trening, kurs & konferanse senter i nord. Med sin sentrale beliggenhet på Rustahøgda med tilhørende idrettsanlegg, er Bardufosstun et naturlig samlingspunkt for alle idretter. Målselvfossen kurs og ferienesenter ligger i naturskjønne omgivelser ved bredden av Måselva, like nedenfor Norges nasjonalfoss - Målselvfossen. Målselvfossen er en turistmagnet i området, med ca. 90.000 besøkende hvert år.

Målselv kommune er nasjonalpark kommune. Øvre Dividal Nasjonalpark ligger i indre Troms og er på ca. 741 km Nasjonalparken preges først og fremst av fjellnatur og byr på store villmarksopplevelser. Turistforeningen har løypenett gjennom parken og her finnes hytter man kan overnatte på. De fleste av parkens mange grunne vatn er fiskerike. Her kan man fiske ørret, røye, harr, gjedde og lake.

Enhver kommune som satser på reiseliv skal ha en forutsigbar behandling av reiselivssaker, både når det gjelder planbehandling og tiltak for øvrig. Ansvar for vertskapsfunksjon og reisemålsutvikling er spesielt sentral hvis en kommune mener alvor med reiselivssatsing. Kommunene har også hovedansvaret for finansiering av fellesgoder som for eksempel turløyper, skiløyper, rasteplasser, parkarealer mv, samt til en viss grad av kommunale tjenester – legekantor etc. Kort sagt kan man si at utvikling av reiselivet og lokalsamfunnsutvikling er to sider av samme sak. Et godt sted å komme til er et godt sted å

bo! Det betyr at reiselivet påvirkes av og påvirker kommunenes planarbeid, spesielt i forhold til arealplanlegging og kommunenes arbeid med næringsutvikling. Reiselivet gir også store ringvirkninger for lokalsamfunnene, spesielt i distriktene, der turister og/eller hyttefolk er med på å opprettholde lokalbutikken og andre viktige servicetilbud. Reiselivsnæringa og våre lokalsamfunn er gjensidig avhengig av hverandre. Helhetlig utvikling og vekst i reiselivet må skje i tett samarbeid med kommunene og andre sentrale aktører.

3.3 Overnatting og kapasitet

Over tid har både Indre Troms og Senja opplevd kraftig vekst i utenlandske ferie/fritidsreiser, med størst økning fra 2013 til 2014. Senja har også hatt økning i norske ferie/fritidsreiser, mens innlandet har hatt tilbakegang. Tyskere er suverent største nasjonalitet. Baltikum, Nederland og Polen utgjør størst økning på Senja, mens Tyskland øker mest i Indre Troms. Ferie/fritidsreiser utgjør over halvparten av hotellovernattingene i Midt-Troms. Yrkesreiser utgjør ca. 45 prosent, mens kurs/konferanse-trafikken er kraftig redusert og utgjør nå ca. fem prosent av hotellovernattingene. Hytter og fritidsboliger skaper betydelige ringvirkninger for reiselivsnæringen og handels- og servicenæringene, selv om de ikke bidrar til overnattinger.

Overnatting og kapasitet sier noe om status og utvikling i reiselivet fram til nå. Dette gir oss et bilde av aktiviteten i regionen, og et utgangspunkt for scenariebygging og målsettinger. Kapasiteten er relativt jevnt fordelt mellom Indre Troms og Senja.⁹

Region	Antall hotellrom	Ant rom i camping
Indre Troms	153	72
Senjaregionen	152	102
Totalt	305	174

Til sammenligning har The Edge i Tromsø nesten like mange rom som Midt-Troms til sammen. En annen mulighet for overnatting som har blitt svært populært det siste året er nettsiden www.airbnb.com - Airbnb er en online markeds plass hvor brukere kan legge til, søke etter, og bestille overnattingssteder over hele verden. Her finner man mange private utleiere som leier ut enkeltrom, leiligheter, hus og hytter.

I perioden 2000-2014 har antallet private hytter i Målselv økt fra 587 i 2000 til 840 i 2014. En økning på 43 %.¹⁰ Hver hytte genererer ringvirkninger i lokalsamfunnet i størrelsesorden 20-50.000 kr/år i form av lokal omsetning av varer og tjenester (inkludert strøm og kommunale avgifter).¹¹

3.4 Bardufoss Lufthavn

Bardufoss lufthavn eies og drives av Avinor AS i samarbeid med Forsvarsbygg og Bardufoss flystasjon. Flystasjonen har også ansvaret for driften av den sivile Bardufoss lufthavn på vegne av Samferdselsdepartementet. Bardufoss er vert for Luftforsvarets 139 Luftving. Den

⁹ Statistikknett.no

¹⁰ Statistikknett.no

¹¹ Hytteundersøkelser Rennebu og Oppdal kommune.

ble åpnet i 1938 og er Norges eldste operative flystasjon. Den sivile delen av Bardufoss lufthavn ble åpnet i 1956.

Flyplassen kan ta imot charterfly og har få, om ingen begrensninger. Toll og politi kommer på bestilling. I mars 2011 ble flyplassen «døpt» om til «Snowman International Airport». Navnet er ment til bruk for å promotere Målselv og Midt-Troms regionen utenlands. I tillegg har Avinor i samarbeid med NordNorsk Reiseliv A/S utviklet en profil for de ni største flyplassene i Nord-Norge; Bodø, Harstad/Narvik, Andøya, Bardufoss, Tromsø, Alta, Lakselv, Kirkenes and Svalbard. Disse ble lansert i 2011 under begrepet Northern Lights Airports. Alle disse lufthavnene kan ta i mot store charterfly direkte fra utlandet, med toll og imigrasjonstjenester. Profilen skal være med å forsterke den internasjonale markedsføringen av Nord-Norge. Dette sammenfaller med utviklingen av charterfondene i de tre nordligste fylkene. Dette er helt nytt og det gjenstår å se om noen reiseselskaper vil benytte seg av ordningen.

Bardufoss er regionens egen flyplass og vedtatt som 1 av 3 næringsfyrtårn for Målselv kommune i perioden 2016-2019. Flyplassen er svært viktig for både reiseliv og regionen forøvrig. Om lag 60 % av trafikken på Bardufoss gjelder forsvarsreiser. Det er Norwegian som har avtalen med forsvarret og de er de eneste som flyr på Bardufoss. I forhold til passasjerstatestikker har Bardufoss hatt en jevn øking i perioden 2011-2014, ca.3 % pr år.

Som et av tre fyrtårn blir det viktig å satse på utvikling av kompetansearbeidsplasser knyttet til de etablerte miljøene rundt flyplassen. Flyskolen på Bardufoss gjennom Universitetet i Tromsø er unik, her er den nødvendige infrastruktur som utgjør de ytre rammene for dette høyst spesialiserte studiet. Bardufoss har en unik beliggenhet, med klimatiske og topografiske forhold som gir framtidens piloter en kompetanse som er tilpasset kystens og landsdelens behov. Det ligger store muligheter å kunne bygge på Campuss Bardufoss og tilby flere studier innenfor både flyfag, men også andre fagretninger.

Bardufoss flystasjon er også hovedbasen for de norske NH90-helikoptrene, her er Patria Helicopters AS etablert. Patria på Bardufoss er offisielt servicesenter og deleleverandør for NH90 i Norge, Finland og Sverige.

3.5 Vekstmuligheter

Det ligger sentrale vekstmuligheter innenfor reiseliv i Målselv. Nordlysturismen har hatt en eventyrlig vekst de siste fem årene med en økning i antall kommersielle gjestedøgn på over 122 prosent, fra rundt 55 000 gjestedøgn i 2009/10 til 122 000 i 2012/2013. I 2012 ble det å oppleve nordlyset i Norge kåret til den aktiviteten flest briter ønsker å oppleve før de dør. Nordlyset danket ut både den kinesiske mur og pyramidene i Egypt i undersøkelsen gjort av TravelSupermarket. I 2013 ble Nordlyset i Norge også kåret til den reiseopplevelsen flest av Lonely Planets lesere ønsket å oppleve. Nordlysturistene har høyt forbruk sammenlignet med sommerturistene, og har pr i dag større behov for tilrettelegging i form av sammensatte produkter.

For å få til vekst i reiselivsnæringen er det viktig å jobbe med tilgjengeliggjøring av regionen, og da særlig med vekt på flyplassen og annen infrastruktur for å øke trafikken med besøkende. Etter 4 års arbeid er nå et charterfond for Nord-Norge på plass. Fondet skal redusere charteroperatørens risiko ved etablering av ny chartertrafikk til landsdelen og

dermed stimulere turoperatører til å sette inn flere direkteruter fra de store markedene og inn til landsdelen. Dette vil gi en klar forbedring av tilgjengeligheten og kunne utløse økt utenlandstrafikk til landsdelen og til vår region. Bardufoss lufthavn er klargjort for å ta i mot charterflyvninger med utgangspunkt i opplevelseregionen Midt-Troms.

Interessen for naturbaserte aktiviteter har vært økende over tid. Vi har tilgjengelige naturkvaliteter i verdensklasse i Målselv. Ser vi Midt-Troms under ett har vi et unikt spekter av natur, fra den ville ytterstria av Senja til det storslagne Indre Troms. Her ligger et stort potensiale og venter på å bli oppdaget. De tre nasjonalparkene våre er reisemål for en stadig økende vandreglade turister. Den årlige Turistundersøkelsen fra Innovasjon Norge bekrefter en økende tendens til at turister vil oppleve naturen gjennom å være i aktivitet. Aktive ferier vokser kraftig og den globale verdien var i 2013 på hele 263 millioner dollar, en vekst på nesten 200 prosent over to år. Reiselivsaktører i randsonen rundt nasjonalparkene har mye å tilby denne gruppen turister, på jakt etter aktiviteter og naturopplevelser. For næringen finnes det derfor et stort utviklingspotensial i å tilby besøkende enda mer og flere aktiviteter, lokalmat, kultur og historie i bookbare pakker.

Sykkelferierende er en stadig økende gruppe Over 800 sykklister reiste med Andenes-Gryllefjord-ferga. I 2015 gikk dronning etappen til Arctic Race gjennom Midt-Troms med målgang i Målselv Fjellandsby, interessen og oppslutningen var enorm og fantastiske tv-bilder gikk ut til 180 land. Interessen for toppturer er økende. Det samme gjelder fisketurismen.

Dagens turister ønsker å oppleve selv og være aktive deltakere, ikke passive tilskuere. De ønsker å oppleve autentiske lokalsamfunn og lære om kultur og samfunnsliv. De vil gjerne prøve lokale matspesialiteter. I dette perspektivet vil for eksempel muligheten til gårdsbesøk eller være med å mate reinsdyr kunne være attraktive tilbud. Fleksibilisering av arbeidslivet medfører økte muligheter for såkalt ”workation”, der muligheten for å kunne utføre arbeid kan forlenge et ferieopphold.

Destinasjonsarbeidet i regionen bør samordnes og styrkes for å utløse det uttalte vekstpotensialet i reiselivet. Vertskap (visningsturer, presseturer), informasjon (web-basert og tradisjonell turistinformasjon), produktutvikling (aktørnettverk, samarbeidsprosjekter, kompetanseheving), markeds kunnskap og reisemålsutvikling er områder vi bør ha et aktivt grep om i kommunen og i regionen.

4 Kulturnæringer

Kulturnæringer er et av landets mest spennende og raskest voksende næringer. Kulturnæringen har blitt en viktig del av norsk økonomi og er en bransje for fremtiden. Antall sysselsatte har i Norge økt med 50 prosent på 10 år og verdiskapingen har steget med 77 prosent. I 2009 var verdiskapingen i bransjen på hele 42 milliarder kroner, men lønnsomheten i kulturnæringen er lavere enn i norsk næringsliv forøvrig.

Målselv har sterke kulturtradisjoner, spesielt innen folkemusikk, husflid og mattradisjoner. En rekke ulike arrangementer avholdes i løpet av året; Kalottspel, Rundhaugmartna'n, bygdemuseumsdager, idrettsarrangementer, musikkfestivaler, SommerMålselv, fiskekonkurranser, Frost og flere små og store aktiviteter. I kommunen finner man drevene arrangører av store idrettsarrangement som blant annet NM, Landsskytterstevnet, og

hovedlandsrenn for både ski og skiskyting. Det ligger et stort potensiale for å utnytte de ulike arrangementene som skjer i løpet av året i kommunen. Kulturelle produkter er en stadig viktigere innsatsfaktor i reiselivsprodukter.

Midt-Troms museum har tatt initiativ til prosjektet «TRAD Opplevelser i Midt-Troms», utvikling av kulturbaserte opplevelsestilbud i Midt-Troms med utgangspunkt i lokale tradisjoner og fortrinn. Her ligger muligheter for å løfte frem og knytte sammen de små aktørene innen kultur og reiseliv.

FilmCamp etablert i Øverbygd driver med utvikling og kompetansebygging innen spillefilm- og TV-produksjon, i samarbeid med både nasjonale og internasjonale medieselskaper. FilmCamp arbeider ut fra det kulturelle og næringsstrategiske samspillet mellom de fem virkeområdene som ligger til grunn for virksomheten. De fem områdene er; infrastruktur, fond, locations, nettverk og kompetanse. Det er dette samspillet som har gitt de positive resultatene og ringvirkningene FilmCamp så langt kan vise til. Siden oppstarten i 2005 har FilmCamp vært inne i over 40 audiovisuelle produksjoner, av dette er det 16 internasjonale spillefilmer og co-produksjoner.

Gjennom midler fra RDA I og II (FilmCamp samproduksjon AS), KUD og Troms fylkeskommune er det investert ca 37 mill kr i disse produksjonene. Dette har gitt en næringsmessig overrislings-effekt i regionen på ca 120 [mill.kr](#)

For FilmCamp har det hatt stor betydning å være utpekt som et regionalt næringsfyrtårn. Det har skapt politisk forståelse og støtte fra eierkommunene, samt politisk og økonomisk støtte både, regionalt og nasjonalt. FilmCamps rolle som næringsfyrtårn har også vært pekt på i søknader og rapporter, og dette har vært utløsende for eksterne midler fra næringsfond, Regionale utviklingsmidler, RDA-støtte og støtte fra Innovasjon Norge.

Filmproduksjoner har en av de mest komplekse produksjonsprosesser innen kulturnæringer. Dette begrunnes med at filmproduksjon krever mange ulike typer innsatsfaktorer som lyd, regi, manuskript, skuespillere, avansert logistikk og ikke minst koordinering av aktiviteter i tid og rom. Filmbransjen har mange og tette koblinger til flere andre næringer. I næringer som eksempelvis reiseliv gjennom markedsføring av regionen, levering av overnattings- og serveringstjenester ved filminnspilling og utdanning innen film og media. FilmCamp har aktivt og bevist jobbet med å ta det ansvaret som de oppfatter ligger i det å være et kommunalt og regionalt næringsfyrtårn. Dette er gjort gjennom å bidra til, og samarbeide om, nye næringsetableringer knyttet opp mot leveranser til FilmCamp og de filmproduksjoner som legges lokalt og i regionen. I perioden 2016-2019 skal kommunen jobbe sammen med FilmCamp og se på hvordan næringsaktører koblet opp mot FilmCamp kan utvikles.

5 Landbruk

Målsetting landbruk:

Målselv skal styrke egen landbruksnæring gjennom å bidra til videreutvikling av dagens drift og legge til rette for økt produksjon og foredling innen jord- og skogbruk. Utmarksnæringen bør også knyttes bedre opp mot reiselivsnæringen.

Delmål:

- Mobilisere til rekruttering
- Agronomi og jordvern - økt matsikkerhet
- Kommunal tilrettelegger og pådriver for næringa
- Styrke infrastrukturen i landbruket

For å nå målet skal kommunen sikre landbruksnæringen et godt og tilstrekkelig ressursgrunnlag. I samarbeid med næringen skal kommunen være med på å videreutvikle landbruket mot økt foredling, økt kompetanse og nettverk både innen egen næring og i forhold til øvrig næringsliv.

5.1 Om landbruket i Målselv

Målselv kommune er størst innen skogbruk og tredje størst innen jordbruk i Troms, reindrifta er også viktig. Verdiproduksjonen og ringvirkningene av næringen er store i kommunen (og Troms). Jordbruk, skogbruk og reindrift representerer store rettighets- og eierinteresser i kommunen, noe som betyr at landbruksnæringene er involvert mer eller mindre direkte i alle beslutninger angående forvaltning av areal i kommunen.

Næringene er i rask endring mot mer profesjonell og effektive enheter. Enkelt aktørene blir større og det investeres i moderne bygninger, nye maskiner, dyrkes ny jord, bygges skogsveger og anlegges nye plantefelt. Samlet investeres det for mange millioner kroner i året.

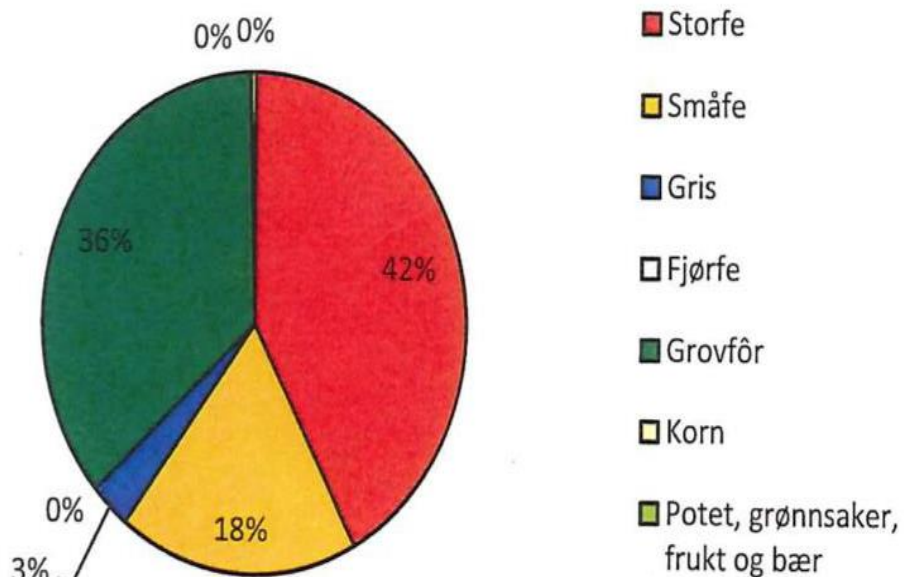
Grunnlaget for videre vekst og utvikling i landbruket er dermed tilsted. Gode avsetningsmuligheter for produktene er selve nøkkelen og videreforedling i Målselv og i regionen er viktig for næringen. Dette vil sikre produksjonen av melk, kjøtt, poteter, grønnsaker, ved, energivirke, tømmer og økt CO₂-binding.

Mulighetene for vekst innen nisjene grønt reiseliv, inn på tunet, jakt/fiske og andre former for verdiskapning knyttet til landbrukseiendommene er også tilstede.

5.2 Jordbruk

Det er gjort ulike utredninger de siste årene for den verdiskapningen og sysselsettingen jordbruket i Målselv bidrar med. Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning (NILF) gjorde en utredning på oppdrag for Fylkesmannen i Troms, oppsummert i NILF notat 2014/4. Der anslås den totale verdiskapningen i Målselv for alle produksjoner til 31 millioner kroner i 2013.

Fylkesmannen har i sitt ”kommunevindu” for 2012 tatt utgangspunkt i en total verdiskapning på vel 52 millioner kroner. I 2013 gjorde Målselv kommune selv en beregning av verdiproduksjon og sysselsetting. Da var det 150 årsverk i primærleddet. I tillegg var det 190 årsverk i tilknytning til jordbruket, i form av avløsere, tjenesteytere og ansatte i Nortura. Produksjonen i form av melk, kjøtt, egg, produksjonstillegg, potet og grønt ble anslått til i overkant av 80 millioner kroner. Målselv er størst i fylket på potetproduksjon med et miljø der mange også unge investerer i utstyr og kompetanse.

5.3 Skogbruk

Målselv er en av landsdelens største skogkommuner med totalt 800 000 da skogareal, derav rundt 651.000 dekar produktivt skogareal, fordelt på om lag 800 skogeiendommer. Flere av disse eiendommene drives av aktive skogeiere, men en økende andel drives av skogsentreprenører. Omtrent halvparten av det totale skogarealet er økonomisk drivverdig, fordelt på 100 000 dekar furu, 50 200 dekar kulturskog og 249 800 dekar lauvskog. Skogbruket legger grunnlag for mye lokal/regional verdiskaping på en fornybar ressurs. I Målselv finner vi foretak innen hogst, trelast, sagbruk, vedproduksjon, juletreproduksjon, virke til biovarme, snekkeri og annen spesialproduksjon (never, tjære osv.) og ikke minst en moderne og avansert planteproduksjon ved Bardufoss Planteskole på Fossmoen. Det hugges ca 20 000 fkm/år i Målselv, i forhold til tilveksten kan hogsten med fordel fordobles. Verdien av trevirket levert skogsveg (førstehåndsverdien) ligger i dag på ca 10 mil, i samfunnsregnskapet ganges dette med 10.

Et godt utbygd skogsveinett er en forutsetning for å høste dagens skogressurser og følge opp fremtidens skog. Målselv er godt i gang, men det er fortsatt behov for flere veier. Disse veiene legger også til rette for enklere friluftsliv, jakt, fysisk aktivitet og andre aktiviteter.

5.4 Nortura SA

Nortura SA er et resultat av fusjonen mellom Gilde Norsk Kjøtt BA og Prior Norge BA, og er organisert som et samvirke eid av 19 000 egg- og kjøttprodusenter som leverer sine råvarer og er aktive eiere med rettigheter. Selskapet har en årsomsetning på ca 22 milliarder kroner, med industrivirksomhet i 28 kommuner fordelt på 13 fylker og har ca 5 500 medarbeidere. Hos Nortura i Målselv slaktes og skjæres storfe, gris og småfe, og bedriften er produsent av Gilde røkte kjøttpølser, Gilde grillpølser og kjøttdeiger til hele Nord-Norge. Fabrikkenes egen kjøttavdeling produserer lokalmatprodukter under merkenavnet Thulefjord. I Thulefjord brukes kun Nord Norske råvarer. Nortura har 155 fast ansatte, 230 i sesong og omsatte i 2014 for ca 700 millioner.

For å holde slakting og skjæring på dagens nivå, blir den viktigste jobben fremover å jobbe med rekruttering for å opprettholde og videreutvikle nordnorsk landbruk. Nortura Målselv ønsker å videreutvikle nordnorsk og arktisk landbruk med Thulefjord og Gilde som varemerker. Vi har flinke eiere/bønder og gode beiter som gir et unikt råstoff. Det betyr mye for den nordnorske produsent at de har et eget varemerke med lokal forankring som Thulefjord er i dag. Det er bonden som muliggjør for oss og skaper gode matopplevelser til forbruker og dette skal vi utnytte enda bedre fremover.

6 Forsvaret

Målsetting Forsvaret:

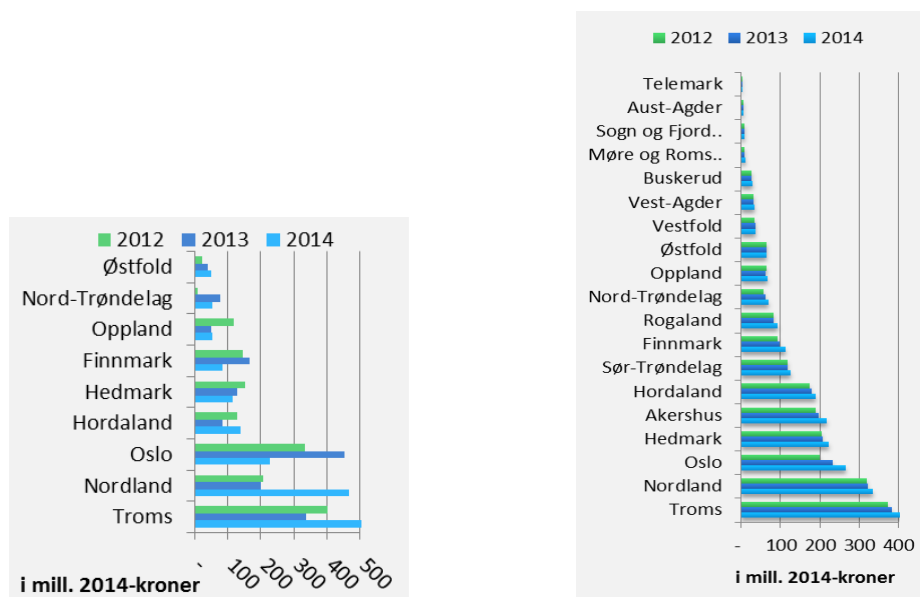
Målselv kommune ønsker å være en god vertskommune og legge til rette for at Forsvaret fortsatt skal ha sin plass i Indre Troms. Videre er målsettingen å få større andel av forsvarets verdiskaping til Indre Troms.

Forsvaret betyr direkte og indirekte mye for bosetting og handel av varer og tjenester i Målselv. Aktivt arbeid fra kommunens side i forhold til sentrale politiske beslutningsprosesser er avgjørende for å utvikle Forsvaret videre i kommunen. Det er viktig å ha fokus på samarbeid mellom forsvarskommuner, aktiv arealpolitikk samt jevnlig dialog med ansatte i Forsvaret og kommunen for å få til økt vekstkraft med Forsvarets tilstedeværelse.

Forsvarssektoren er en betydelig samfunnsaktør i Målselv og Midt-Troms, med virksomhet som berører mange mennesker over hele landet, og bidrar til økonomisk verdiskaping for mange lokalsamfunn i Troms. Det har vært store strukturendringer i Forsvaret de senere år og det merkes også i Målselv. Forsvarets aktivitet betyr behov for økt servicenivå innenfor eksempelvis kollektivtilbud, luftfart, utdanning, helsetjenester og trafikant og kjøretøytjenesten hos Statens vegvesen. Forsvarets utvikling vil således også ha betydning for disse feltene.

Verdiskapingen skjer gjennom effekter av omsetning som følge av blant annet forsvarets vare- og tjenestekonsum, vernepliktige og ansattes vare og tjenestekonsum, investering og drift av forsvarets eiendom, bygg og anlegg (EBA). Spesielt stor verdiskaping i Målselv kommune og Indre Troms er det som følge av investeringer og drift av EBA gjennom Forsvarsbygg.

Figur 2: Forsvarets EBA-investeringer og drift

Antall personell med pendlerstatus har økt betraktelig de siste årene, fra 926 personer i 2010 til 1.504 personer i 2013, noe som utgjør 62 prosent vekst. FLO har beregnet Forsvarets flykostnad forbundet med pendling til å være i overkant av 32 millioner kroner i 2013. FST har gitt Forsvarets lønnsadministrasjon (FLA) i oppdrag å lage en pendlerrapport som skal samkjøres med de årlige tellingene av årsverk. Dette kan gi grunnlag for vurderinger av kostnader og tiltak for bosetting i kommunen versus pendling.

De økonomiske effektene beskrevet tidligere, som et resultat av Forsvarets tilstedeværelse og aktivitet, er betydelig høyere i østlandsområdet enn i Nord-Norge, mens Forsvarets øving,

båndlegging av areal, støy og aktivitet er betydelig høyere i nord. Dette utgangspunktet skulle gi muligheter for næringslivet i nord til å kunne ta større del i Forsvarets verdiskapning. Næringshage Nord AS på Rustahøgda har sammen med Senja og Haldi næringshage iverksatt et leverandørutviklingsprosjekt innenfor havbruk og forsvar, hvor blant annet disse forhold ligger til grunn. Det 3-årige prosjektet er i perioden 2016-2018. Hovedmålsettingen med delprosjektet forsvar er å bidra til at en større andel av forsvarets innkjøp skjer lokalt/regionalt hvor Forsvaret har storparten av sin aktivitet.

Få områder i vårt land kan gi bedre forhold for effektiv øving av norske og utenlandske soldater enn indre Troms. Det gjelder i første rekke øvingsfelt og fasiliteter utbygd over mange tiår. Dette i tillegg til den strategiske dimensjon ved forsvarsetablering her, gjør at området nå som tidligere framstår som et av de viktigste for det norske forsvaret. Over tid er det foretatt store investeringer ved hæravdelingene i indre Troms. Tilsvarende investeringer gjøres ved Bardufoss flystasjon, den flystasjonen i Norge som har lengst sammenhengende operativ aktivitet. Målselv kommune ønsker at Forsvaret fortsatt skal ha sin plass i kommunen og ønsker å legge til rette for at det skal være tilfelle også i framtida. Det gode samarbeid man gjennom alle år har hatt mellom forsvar og sivilsamfunn er også en faktor man legger vekt på og blir viktig i denne sammenheng.

Sammen med de andre forsvarskommunene Bardu og Sørreisa har Målselv kommune inngått samarbeid om en felles forsvarskoordinator. Kommunene jobber sammen om å være gode vertskommuner i forhold til Forsvarets tilstedeværelse i de tre kommunene. Det er viktig med god tilrettelegging og hver kommune er viktige verktøy under forsvarets endrings- og utbyggingsfase. Det er viktig at kommunene fremstår som gode tilretteleggere og bokommuner hvor det er attraktivt for Forsvaret å ha sin tilstedeværelse og hvor soldatene kan bosette seg. I Byregionprogrammet er en av tre satsingsområder - tydelig næringsfokus, her skal man i fase 2 se på fremtidig økonomisk vekst og potensiale knyttet opp mot Forsvaret. Det blir viktig å delta i prosessene og følge opp de strategiene som vil bli pekt ut i løpet av perioden.

7 Tilrettelegging for utvikling av næringslivet i Målselv

Målsetting: Målselv skal være en inkluderende og åpen kommune å etablere og drive næringsvirksomhet i.

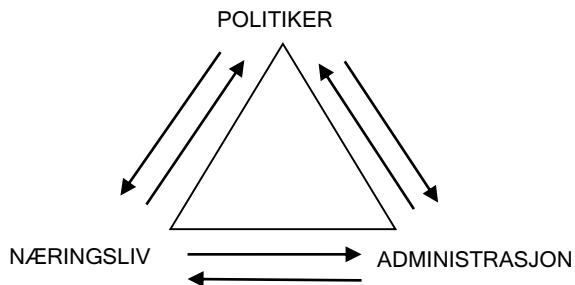
For å nå målet skal felles møteplasser og gode dialoger bidra til at det utvikles kultur for resultatbevissthet, samhandling og kompetanseheving. Gjennom forutsigbar politikk generelt, og for arealdisponering spesielt, skal Målselv kommune legge til rette for utvikling av næringslivet.

Målselv kommunes rolle som næringsutvikler faller sammen med samfunnsutviklerrollen. Rollen som samfunnsutvikler innebærer at kommunen skal bidra til å utvikle et godt lokalsamfunn for innbyggerne og næringslivet. Et godt samarbeid mellom kommunen og næringslivet skaper nye muligheter for utvikling av samfunnet. Kommunens rolle som planmyndighet er viktig i denne sammenhengen.

Generell samfunnsutvikling, spesielt forhold knyttet til sysselsetting, vil være viktig. I en situasjon hvor det i Norge er knapphet på arbeidskraft innenfor mange sektorer og bransjer, må også Målselv fokusere på hvordan både næringslivet og det offentlige kan tiltrekke seg arbeidskraft med riktig kompetanse i årene som kommer. Samtidig er det viktig med

nyskaping slik at det blir et mangfold av arbeidsmuligheter for de som ønsker å bosette seg i kommunen.

Figuren nedenfor viser forholdet mellom næringslivet og kommunen, både politisk og administrativ nivå. Samhandlingen her er viktig for utvikling av næringslivet i kommunen.

7.1 Kompetanse, gründervirksomhet og samhandling

Kunnskap og kompetanse blir en stadig viktigere innsatsfaktor for bedriftene både nasjonalt og også i Målselv, som mer og mer må konkurrere med andre vekstregioner om arbeidskraften. Mange aktører etterlyser et bredere utdanningstilbud lokalt og i regionen slik at næringslivet får dekket sine behov for rekruttering og kompetanseheving.

I Byregionprogrammet er utdanning og kompetanse et viktig satsingsområde. En strategi som det legges opp til er hvordan parre næringslivets behov for arbeidskraft med riktig kompetanse? Hvordan kan Midt-Troms stå sammen om å tilpasse utdanningstilbud til de behovene de regionale vekstnæringene har? Når det gjelder rekrutterings/integreringsstrategier skal det sees på hvordan Midt-Troms samlet kan forbedre sitt rekrutterings- og integreringsarbeid og hvordan kan Midt-Troms jobbe bedre sammen med informasjon og omdømmearbeid.

I følge Distriktssenteret og rapporten *Suksessrike distriktskommuner*, forventer ledere i næringslivet mer av kommunal sektor. Næringslivet forventer mer samhandling og bedre kommunale tjenester, mens kommunale ledere mener kommunene leverer gode tjenester og forstår næringslivets behov. Distriktssenteret erfarer at suksessrike næringskommuner kjennetegnes av et utstrakt samarbeid og dialog mellom lokalt næringsliv og kommunen.

Kommunene spiller en viktig rolle i næringsutvikling. Næringsutvikling er ikke en lovpålagt oppgave for kommunen. Næringslivet er imidlertid av den oppfatning at kommunene innsats på dette området er av stor betydning. Undersøkelser viser at kommunens rolle oppfattes spesielt viktig i distriktskommuner. I rapporten som Distriktssenteret har laget kommer det frem at tett samhandling mellom næringsliv og kommuneorganisasjonen er avgjørende for å lykkes med lokal utvikling. I mange lokalsamfunn er det et stort potensial for bedre samhandling. Dette handler først og fremst om å innarbeide en bevissthet i kommunens ledelse om viktigheten av å være tett på næringslivet. Dernest handler det om å forankre næringsutvikling i langsiktige planer for lokal samfunnsutvikling.

Næringsforeningen Mulighet i Målselv ble etablert i 2015. Foreningens formål er å bidra til å fremme muligheter for næringsdrift og næringsutvikling i Målselv kommune. Gjennom å skape aktivitet, koordinere markedsføring, utvikle samarbeid og samhold skal den ivareta

handels- og næringsinteresser i hele Målselv kommune. Foreningen skal være talerør og høringsinstans ovenfor offentlige myndigheter, og et naturlig bindeledd mellom næringsliv og Målselv kommune. Foreningen er politisk uavhengig. Med sitt arbeid skal foreningen bidra til å gjøre Målselv kommune attraktiv og trivelig både som bosted og næringsarena. I et møte med næringsforeningen og aktører fra næringslivet i Målselv fremkom følgende hovedpunkter for næringslivets ønsker ovenfor Målselv kommune og hva kommunen må levere på:

- Arealplanlegging
- Kommunedelplan
- Reguleringsplan
- Næring og boliger

- Prosjektkompetanse næring
- Kapasitet prosjektdeltakelse
- Bruke kommunens nettverk for å utvikle prosjekter

- Fullmakter til administrasjonen for avtaler
- Samarbeid med politikere kun på overordnede forhold

Målselv kommune har inngått en samarbeidsavtale med Næringshage Nord. Samarbeidet mellom partene skal forsterke kommunens satsning på næringsutvikling og bidra til måloppnåelse i tråd med kommunens Utviklingsplan Næring. Avtalen skal bidra til at kommunens næringsliv får raskt tilgang til førstelinjetjeneste i en oppstartsfase eller i forbindelse med bedriftsutvikling. Rådgivning og veiledning til nyetablerere og små bedrifter innebærer:

- Oppstartsmøte og rådgivning i tidlig fase
- Riktig ide til riktig virkemiddel og prosjekt, kurs eller kompetansetiltak.
- Gjøre koblinger mellom etablerere og aktuelle virkemiddelaktører
- Kopling og veiledning til FOUI, nettverk, bransjenettverk, nasjonale og internasjonale kontakter.

8 SWOT analyse

Som et viktig ledd i planprosessen har det blitt utarbeidet en SWOT-analyse for Målselv kommune. SWOT-analysen er et resultat av innspill fra innspillmøte med næringsaktører, administrasjon og plan og næringsutvalget 19. januar 2016.

SWOTen gir et viktig overordnet og bredt innspill til hvilke områder som må på plass for å utløse vekst og potensial innenfor kommunens næringssettingsinger.

Styrker

- Flyplassen
- Rustahøgda – utdanning, kultur, idrett og næring
- Nortura/landbruksnæringen. Optimistisk landbruk
Tine og Tromspotet
- Forsvarets tilstedeværelse

- Naturgitte fortrinn for reiseliv, naturen er en stor ressurs
- Kultur/idrett og turisme
- Sterk tradisjon, kultur/musikk/kulturnæringer
- Stort mangfold, engasjerte innbyggere, god kompetanse innen idrett, kultur og reiseliv
- Beliggenhet – sentral med E6, flyplassen og kort vei til Narvik, Harstad og Tromsø
- Kommunikasjonsknutepunkt i regionen med for eksempel Buktaamoen
- Store arealer for næring og bosetting.
- Målselv Fjellandsby – utvikles som destinasjon
- FilmCamp
- Måselva er en styrke for kommunen bør utnyttes og markedsføres mye mer i forbindelse med rekreasjon både sommer og vinter: Ski, fiske, padling osv.

Svakheter

- Organisering av næring/kultur/idrett og reiseliv. Har manglet en ressurs som kan koordinere og utvikle.
- Dårlig overnattingskapasitet
- Dårlig infrastruktur – veier og fiber
- Forsvaret, stor bruker av naturen, legger beslag på areal, slitasje på veinett
- Arealplan/reguleringsplanlegging, mangler for eksempel en reiselivsplan
- Koordinering og markedsføring - eksempel turistinformasjon
- Dårlig markedsføring/salg av muligheter i kommunen.
- Dårlig å kommunisere, istedenfor å framsnakke er vi flink til å prate ned ting
- Mangler noen «do'ere» - Gründere og de som kan gjennomføre.
- Innovasjon, lite nytenkning, mangler gründerkultur.
- Flere senter i kommunen
- Lav valgdeltakelse
- Mange gårdsbruk med passive eiere, lite videreforedling/nisjeprodukter
- Eiendomsstruktur i landbruket ikke i henhold til bruksstruktur.

Muligheter

- Rustahøgda – høyere utdanning, idrettsutdanning/NTG. Kan få næringsklynger.
- Natur, idrett og kultur (LS, Kalottspel, ski og fotball)
- Reiseliv. Satse på vinterturisme
- Utvikle Bardufoss sentrum
- Være bevisst våre fortrinn/styrker – relasjonsbygging
- Landbruk – matproduksjon Nortura
- Utvikle samarbeid mellom næringsaktører for å få større kontrakter (Forsvaret)
- Utvikling av kompetansearbeidsplasser i samvirke mellom forsvar og næringsliv.
- Bygge videre på det vi har (styrker) og være flinke å støtte oppom.
- Variert næringsliv
- Kompetansebygging gjennom campus Bardufoss. Teknologi, landbruk og Turisme.
- Måselv fjellandsby kan utvikles som destinasjon
- Videre utvikling og tilrettelegging av Andslimoen som industriområde
- Etterbruk av Høgtun: kraftsenter for kultur, folkemusikk, kunst, turistinformasjon med mer

Trusler

- Nedleggelse av flyplassen?
- Usikkerhet omkring forsvarets tilstedeværelse. Endring i Forsvaret, avgjørelsen tas i sør, nedlegging? Verdensbilde. Nedbygging av forsvaret og offentlige arbeidsplasser.
- Utarming av bomiljø og «bygdebyer» - er en trussel for blant annet landbruksnæringen
- Dispensasjon fra vedtatte planer og manglende planer
- Mangler kompetanse på flere områder
- Nedbygging av areal til jordbruket
- For sterk fokus på kyst i forhold til innlandet. (kan være mulighet)
- Nedleggelse av arbeidsplasser innenfor primærnæringene.

9 Kilder

- Kommuneplan samfunnsdel, faktagrunnlag 2014-2025
- Reiseliv og Lokalsamfunnsutvikling, Telemarksforskning 2013.
- Fylkesplan for Troms 2014-2025

- Telemarksforskning omstillingsbehov i kommunene i Troms 2015
- Samfunnsanalyse Byregionprogrammet 2015
- Suksessrike distriktskommuner, Distriktssenteret
- SSB
- purehelp.no
- proff.no